

Alþingi
Efnahags- og viðskiptanefnd
Við Austurvöll

150 Reykjavík

SA/

Rvk. 20. 11. 2002

Efni: Umsögn um tillögu til þingsályktunar um athugun á orsökum fyrir háu matvælaverði á Íslandi samanborið við önnur Norðurlönd og ríki Evrópusambandsins, þingskjal 3. - 3. mál - 128. löggjafarþing 2002-2003.

Samtök atvinnulífsins telja að sú athugun sem þingsályktunartillagan kveður á um sé mikilvæg og tímabær. Slík athugun ætti að geta dregið fram helstu skýringar þess munar sem er á matvælaverði hérlendis og í nálægum löndum og vægi helstu skýringarþátta. Ef vel tekst til þá myndi slík athugun geta leiðrétt margháttaðan misskilning sem borið hefur á í almennum umræðum um samanburð á almennu verðlagi og þróun þess hérlendis og í nágrannalöndum. Þess vegna taka Samtök atvinnulífsins undir þá tillögu að slík athugun fari fram.

Í vandaðri rannsókn má leiða í ljós forsendur sem sýna tengsl verðlags hér á landi og í nágrannalöndum við áhrifamikla samanburðarþætti, svo sem verga landsframleiðslu á mann, launastig og almennan kaupmátt, gengisþróun og fjármagnskostnað, skattheimtu, stærð markaðar og fyrirtækja, o.fl. Athugun á flutningskostnaði hlýtur jafnframt að verða áhersluþáttur í slíkri rannsókn.

Ennfremur skiptir máli að sýnd verði tengsl verðlags við stefnu stjórnvalda, t.d. varðandi verndun innlendra framleiðenda fyrir samkeppni, og að því er snertir kröfur um eftirlit, gæði, hollustuhætti o.fl. sem hafa mikil áhrif á framleiðslukostnað og verðlag.

Í greinargerð með tillögunni er rækileg grein gerð fyrir rannsókn norsku Hagstofunnar frá því í júní 2001 (Prisnivå på matvarer i de nordiske land, Tyskland og EU 1994-2000, Rapporten 2001/20). Rétt er að víkja að helstu niðurstöðum þeirrar skýrslu. Meðal almennra þátta sem skýra hátt vöruverð, að mati skýrsluhöfunda, er há landsframleiðsla, en tölur sýna mikla fylgni milli landsframleiðslu á mann og vöruverðs. Miklum tekjum fylgir mikil eftirspurn sem oftast veldur þrýstingi á vöruverð. Í Noregi og á Íslandi er er matvöruverð almennt mun hærra miðað við almennt verðlag en í öðrum löndum. Árið 1998 var matvöruverð 51% hærra í Noregi en í ESB-ríkjunum en almennt verðlag var 26% hærra. Samsvarandi tölur á Íslandi voru 45% og 22%. Í Danmörku var hins vegar matvöruverð 29% hærra en í ESB en almennt verðlag 24% hærra og í Þýskalandi voru samsvarandi tölur 6%, bæði fyrir matvöruverð og almennt verðlag. Bústærð og fjárbinding í landbúnaði skipta máli, sem og álagning á öllum stigum frá bónda til smásala sem speglar launakostnað, samkeppnisaðstæður, tolla og viðskiptastefnu almennt. Sú

staðreynd liggur fyrir að landbúnaðarvörur eru mun dýrari í Noregi og á Íslandi en annars staðar. Mikill opinber stuðningur við landbúnað getur leitt til óhagkvæmrar framleiðslu og er þáttur sem hefur þýðingu fyrir verðlag í einstökum löndum. Bústærðir í Noregi eru minni en í Danmörku, Finnlandi, Svíþjóð og Þýskalandi í hektörum talið. Þar sem gera má ráð fyrir stærðarhagkvæmni í framleiðslunni eru lítil bú þáttur sem skýrir óhagkvæma framleiðslu og hátt vöruverð. Náttúruleg skilyrði eru mismunandi milli landa, veðurfar og frjósemi, og setja þau takmörk fyrir því hve mikilli hagkvæmni verður náð.

Samtök atvinnulífsins telja tímabært að rannsókn sú sem hér er vikið að eigi sér stað. Samtökin lýsa vilja sínum til samstarfs við stjórnvöld um undirbúning og framkvæmd slíkrar rannsóknar og æskja þess að eiga aðild að undirbúningi og framkvæmd málsins.

Virðingarfyllst,

Ari Edwald, framkvæmdastjóri